

MUISTIO YLEISÖTILAISUU- DESTA, TURKU 17.4.2013

NORD STREAM -LAAJENNUSHANKE YVA-OHJELMA

1. Esitykset

Osanottajat

- 6 yksityishenkilöä
- Yhteysviranomainen
- 5 henkilöä Nord Streamista ja
- 4 henkilöä Rambollista.

Päivi Blinnikka Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta (ELY-keskus, yhteysviranomainen) toivotti osallistujat tervetulleiksi tilaisuuteen. Blinnikka toimi tilaisuuden puheenjohtajana.

Minna Sundelin Nord Streamista (hankkeesta vastaava) esittäytyi ja esitteli muut Nord Streamin tiimin jäsenet Tiina Salosen ja Simon Bonnelliin sekä YVA-konsultin projektipäällikön Tore Granskogin.

Tiina Salonen Nord Streamista (hankkeesta vastaava) esitteli yhtiön, hankkeen historian (Nord Stream -hanke, putkilinjat 1 ja 2) sekä Nord Stream -laajennushankkeen tarkoituksen ja alustavan aikataulun.

Tore Granskog Rambollista (YVA-konsultti) esitteli YVA-ohjelman sisällön ja YVA-menettelyn (vaihtoehdot, YVA:n alustavan aikataulun, julkisen kuulemisen, arvioitavat vaikutukset jne.).

Päivi Blinnikka esitteli YVA-menettelyn, joka käynnistyi 26.3.2013 ELY-keskuksen vastaanottaessa Nord Stream AG:ltä YVA-ohjelman. Ohjelman asettamisesta julkisesti nähtäville tiedotettiin 25 kunnassa 8.–9.4.2013 ja suunnittelualan suurimmissa sanomalehdissä. Samalla arvioidun vaikutusalueen viranomaisille lähetettiin lausuntopyyntö.

Päivämäärä 30/04/2013

Ramboll
Pakkahuoneenaukio 2
PL 718
33101 TAMPERE

P +358 20 755 6800
F +358 20 755 6801
www.ramboll.fi

Kaikki Nord Streamin, Rambollin ja ELY-keskuksen esitykset ovat liitteenä.

2. Kysymykset (K), vastaukset (V), huomautukset (H)

K, yksityishenkilö: Vaikuttaa siltä, että merkittävimmät ympäristövaikutukset aiheutuvat kiviaineksen sijoittamisesta. Mikä on tarvittavan kiviaineksen arvioitu määrä? Miten varmistetaan, että kiviaines ei uppoa merenpohjaan? YVA-ohjelmassa todetaan, että kiviaineksen sijoittamista tapahtuu ennen putkenlaskua ja sen jälkeen. Miten putken perusta voidaan rakentaa putkenlaskun *jälkeen*?

V, Simon Bonnell (Nord Stream): Kiviaineksen sijoittaminen tapahtuu kahdessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa kiviainesta sijoitetaan valittuihin kohteisiin tukemaan putkilinjaa ennen putkenlaskua. Toinen vaihe (putkenlaskun jälkeinen kiviaineksen sijoittaminen) suunnitellaan sen mukaisesti, kuinka laskettu putkilinja on asettunut merenpohjalle. Näin minimoidaan tarvittavan kiviaineksen määrä ja samalla sen sijoittamisesta aiheutuvat ympäristövaikutukset. Kiviaineksen sijoittaminen on tarkka ja hallittu toimenpide. Suomessa Nord Stream -putkilinjoille 1 ja 2 käytetyn kiviaineksen määrä oli 0,4 miljoonaa kuutiometriä (1,8 miljoonaa kuutiometriä Venäjällä ja Suomessa yhteensä). Kiviaineksen on oltava puhdasta, rapautumatonta ja kestävä materiaalia, joka ei heikkene putkilinjan käyttöaikana.

V, Tiina Salonen (Nord Stream): Pitää paikkansa, että hankkeeseen liittyvistä vaikutuksista useimmat todennäköisesti aiheutuvat valmistelevista rakennustoimenpiteistä, kuten kiviaineksen sijoittamisesta. Vaikutusten seuranta on suoritettu Nord Stream -hankkeen rakennusvaiheessa. Suurin vaikutus veden laatuun (sameuden voimistuminen) havaittiin kiviaineksen sijoittamisen yhteydessä ja vaikutuksia todettiin enimmillään 1 km:n päässä sijoituspaikasta. Nord Stream -hankkeesta saaduista kokemuksista riippumatta kaikkien toimenpiteiden vaikutukset on arvioitava uudelleen Nord Stream -laajennushanketta koskevassa YVA:ssa.

K, Turun Sanomien toimittaja: Helsingin julkiseen kuulemistilaisuuteen tuli eilen ehkä viisi henkilöä ja täällä on tänään vain kourallinen ihmisiä. Miksi? Eikö hanke enää kiinnosta ihmisiä?

V, Tore Granskog (Ramboll): Edellisellä kerralla noin 15-30 ihmistä oli läsnä YVA-ohjelmaan liittyvissä julkisissa tilaisuuksissa. YVA-selostusvaiheen yleisötilaisuuksissa oli enemmän osallistujia.

V, Minna Sundelin (Nord Stream): Tiedotusvälineiden kiinnostuksen ja muiden seikkojen perusteella näyttää siltä, että kiinnostus hanketta kohtaan näyttää olevan vähäisempi kuin ensimmäisen hankkeen yhteydessä. Tämä voi johtua siitä, että asia on nyt tutumpi kuin ensimmäisellä kerralla ja ihmisillä on aiheesta enemmän tietoa.

K, yksityishenkilö: Gazprom omistaa Nord Stream AG:stä 51 %. Saksa on viedyn kaasun suurin kuluttaja. Missä kaasua käytetään, teollisuudessa vai kotitalouksissa?

V, Minna Sundelin: Nord Streamin kaasu johdetaan Euroopan kaasuverkkoon. Nykyisessä hankkeessa (Nord Stream) kaasu toimitetaan Saksasta muihin Euroopan maihin kuten Tanskaan, Hollantiin, Isoon-Britanniaan, Ranskaan ja Tšekkiin. On mahdotonta sanoa, missä sitä lopulta käytetään. Kaasun määrä vastaa 26 miljoonan kotitalouden (energian-)tarvetta, mutta todennäköisesti sitä käytetään myös teollisuuden tarpeisiin.

H, yksityishenkilö: Nykytilanteessa teollisuus käyttää hiiltä enemmän kuin kaasua. EU on juuri tehnyt päätöksen, jonka johdosta päästöoikeuksien hinta pysyy todennäköisesti alhaisena, joten hiilen osuus lienee jatkossakin suuri.

K, yksityishenkilö: Miten kaasun hinta muuttuu seuraavien 50 vuoden aikana?

V, Minna Sundelin: Tätä pitäisi kysyä kaasuntoimittajilta, meidän tapauksessamme OAO Gazpromilta, joka myy Nord Streamin kautta kuljetettavan kaasun. Me emme valitettavasti pysty vastaamaan tähän kysymykseen.

K, yksityishenkilö: Kuka toimittaa putket?

V, Minna Sundelin: Päätös tultaisiin tekemään kansainvälisen tarjouskilpailun perusteella. Nord Stream -hankkeessa putkia toimittivat pääasiassa kaksi yhtiötä. Suurimman osan putkilinjan 1 putkista toimitti saksalainen yhtiö nimeltä EUROPIPE ja venäläinen yhtiö nimeltä OMK. Putkilinjan 2 putket toimittivat EUROPIPE (65 %) ja OMK (25 %), ja japanilainen yhtiö Sumitomo toimitti niistä 10 %.

K, Turun Sanomien toimittaja: Mitä huolenaiheita rannikkopaikkakuntien kalastajat ja asukkaat esittivät kyselyjen yhteydessä?

V, Hanna Herkkola (Ramboll): Huolenaiheet olivat samoja kuin tiedotusvälineissä esitetyt, eli ne liittyivät turvallisuuspolitiikkaan ja vastaaviin kysymyksiin.

H, Minna Sundelin: Nord Stream AG on ollut aktiivisesti yhteydessä kansalaisjärjestöjen, kalastajien ja muiden sidosryhmien kanssa. Tavoitteena on kuulla, minkälaisia huolenaiheita ihmisillä on. Edellisellä kerralla esimerkiksi kalastajat olivat huolissaan siitä, voivatko he troomata putkilinjojen yli, ja kehitimme yhteistyössä Tanskan kalastusjärjestön kanssa uudenlaisen troolausvälineen.

H, Tiina Salonen: Kansalaiset olivat huolestuneita myös ympäristövaikutusten arviointien luotettavuudesta. Nord Streamin ympäristöseuranta on nyt osoittanut, että esimerkiksi putkilinjan rakentamisen vaikutus veden laatuun, mikä oli yksi suurimmista huolenaiheista Suomessa, oli vähäinen kuten oli arvioitu. Lisätietoa nykyisistä huolenaiheista ja kokemuksista saadaan, kun kalastajille ja kansalaisille tehdään uudet kyselyt vuonna 2014.

K, Päivi Blinnikka: YVA-ohjelma sisältää päävaihtoehdon 1 ja alavaihtoehdon 1a. Tore mainitsi, että alavaihtoehdot kehitettiin, koska kyseisellä alueella oletetaan olevan paljon ammuksia ja putkilinja voisi haitata siellä hätäankkurointia. Mitä tämä tarkoittaa käytännössä?

V, Tore Granskog: Alavaihtoehdot arvioidaan ottaen huomioon yhdessä alueella sijaitsevat ammuksien, alueen vilkas laivaliikenne ja alueella sijaitsevat kaapelit.

V, Simon Bonnell: Hanke on suunnittelun alkuvaiheessa. Eri reittivaihtoehtoja tarkastellaan jotta saataisiin selville, onko niissä eroja esimerkiksi ammusten esiintymistiheyden, merenpohjassa suoritettavien toimenpiteiden laajuuden ja ympäristörajoitteiden suhteen. Vaikutukset hätäankkurointiin tutkitaan myös. Tämä tehdään läheisessä yhteistyössä Liikenneviraston kanssa. Lopputuloksena saattaa olla, että jotkin reittivaihtoehdot todetaan muita paremmiksi. Prosessi on perusteellinen ja sitä käydään läpi seuraavan kahden vuoden aikana.

K, yksityishenkilö: Mutaisen pohjan kaivaminen on tärkeä aihe. Tehdäänkö sitä putkilinjan käyttöaikana?

V, Simon Bonnell: Suomen talousvyöhykkeellä ei ole suunniteltu tehtävän ruoppausta. Putkilinjan käyttöaikana putkien tila tarkastetaan säännöllisesti sekä sisäisesti että ulkoisesti. Olemme parhaillaan suorittamassa tämänvuotista ulkoista tarkastusta kauko-ohjatulla laitteella. Putkilinjan käyttöäksi on suunniteltu vähintään 50 vuotta ilman mitään erityisiä huoltotoimenpiteitä. Jos merenpohjaan rakennusvaiheessa sijoitetut kiviainespenkereet painuvat ajan mittaan, silloin täytyy mahdollisesti suorittaa lisää kiviaineksen sijoitusta.

K, yksityishenkilö: Eikö kaasua ole tulenarkaa? Eikö ammusten raivaaminen räjäyttämällä ole vaarallista nykyisen putkilinjan läheisyydessä?

V, Simon Bonnell: Nord Stream -putkilinjojen 1 ja 2 sekä mahdollisen laajennuksen putkilinjojen välinen etäisyys on vähintään 500 metriä. Tällä etäisyydellä ammusten raivaus on turvallista.

K, yksityishenkilö: Onko hallussanne laatuanalyysit saksalaisesta ja japanilaisesta teräksestä ja millaisia eroja niissä on?

V, Simon Bonnell: Nord Stream käyttää tiukkoja spesifikaatioita ja laatunormeja. Laadunvalvonta on yhtäläinen kaikille toimittajille.

K, yksityishenkilö: Minkä tyyppistä terästä putkissa käytetään?

V, Simon Bonnell: X70-hiilliterästä.

K, yksityishenkilö: Onko teräs pinnoitettua ja miten?

V, Simon Bonnell: Kolmikerroksinen polyeteeni-antikorroosiopinnoite, betonipinnoite ja lukuisia putkisaumoja, joissa on anodit.

K, yksityishenkilö: Voitte sijoittaa kiviaineksen muutaman metrin päästä pohjasta, miten se tapahtuu?

V, Simon Bonnell: Tätä tarkoitusta varten on suunniteltu ja rakennettu erityisiä aluksia. Aluksissa on laskuputket, joita pitkin tarkat määrät kiveä lasketaan haluttuihin paikkoihin meren pohjassa. Kiviaineksen raekoko vaihtelee 20–50 mm:stä 100 mm:iin. Se muistuttaa graniittimurskaa. Kiviainesta sijoitetaan valittuihin paikkoihin teknisen suunnitelman mukaan tukemaan putkilinjaa paikallisesti. Kiviainesta ei tiivistetä, se vain lasketaan meren pohjalle. Kiviaines muodostaa putkilinjalle paikallisen tuen. Putkesta meren pohjaan kohdistuva paine on itse asiassa varsin pieni. Kiviainesta ei lasketa jatkuvaksi valliksi, koska merenpohjan ei tarvitse olla tasainen ja tuettujen osien välille jää vapaita jännevälejä.

K, yksityishenkilö: Eikö uusia putkia voida rakentaa lähemmäksi nykyisiä putkilinjoja 1 ja 2?

V, Simon Bonnell: Riskienhallinnan vuoksi emme halua sijoittaa infrastruktuureja liian lähelle. Rakennustyön ja käytön aikaiset riskit on otettava huomioon. Rakennusvaiheessa nykyisiin putkilinjoihin kohdistuva riski minimoidaan. Käytön aikana riskit putkilinjan turvalliselle käytölle on otettava huomioon samoin kuin operoijien erilliset yritysrisikoprofiilit.